

239: Mezhebe Tabii Olma Meselesi

Musa Ebu Cafer

8 Ağu, 2017

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum hocam, Hadislerle mi amel etmemiz doğru? Yoksa bir mezhep imamını takip etmemiz doğru? Bu konuda bayağı kafam karıştı cezakeAllahuhayren.

CEVAP

Aleykum selam ve rahmetullahi ve berekatuhû. Hamd âlemlerin rabbi olan Allah'a, salât ve selam efendimiz Rasûlullah'a, ehli beytine, ashabına ve yolunu takip eden mü'minlere olsun.

Biz Müslümanlar, delili gördükçe hakka tabi olmakla sorumluyuz. Kıyamet gününde peygambere tabi olup olmadığımız sorulacaktır. Ayette şöyle buyurulmaktadır: *"O gün Allah onları çağırarak: Peygamberlere ne cevap verdiniz? diyecektir."* (Kasas, 65)

Mezhepler, hakka ulaşmak ve hak ile amel etmek için takip edilir. Herhangi bir mezhebe tabi olmak vacip değildir. Vacip olan Kur'an ve Sünnet'e tabi olmaktır. Bu ufak mukaddimeden sonra Müslümanları ikiye ayırabiliriz.

Bir: Âlimler sınıfı

Bu sınıf Kur'an ve Sünnet naslarına bakarak nasıl davranılması gerektiğini bilirler. Kur'an ve Sünnet'ten hükümler çıkarırlar. Hükümleri sınıflarına göre ayırırlar. Bu kimselere "Müçtehid" denir. Bu kimselerin belirli bir mezhebi takip etmeleri, başka âlimleri taklit etmeleri caiz değildir.

İki: Avam

Avam olan yani Kur'an ve Sünnet naslarıyla nasıl davranılması gerektiğini bilmeyen, hüküm çıkarmaktan aciz olan sınıf. Bu sınıftaki kimseler, dört mezhepten birini veya müçtehid imamlardan Süfyani Sevri, Hasani Basri, İmam Leys ve daha başka müçtehid âlimlerden birini taklit etmelidirler. Bu konuda Allah-u Teâlâ şöyle buyurmaktadır: **"Bilmiyorsanız bilenlere sorunuz"** (Nahl, 43) Ancak taklid ederken mezhep taassubuna girmemelidir. Tabi olduğu mezhep, bir konuda delile muhalefet ederse, delile taassup etmeli ve hakkı kabul edip amel etmelidir.

Ashabı kiram Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in vefatından sonra bilmedikleri meseleleri, sahabenin âlim olanlarına mesela, dört halifeye, Abdullah Bin Mesud, Abdullah Bin Abbas, Muaz Bin cebel, Ebu Musa Eleş'ari ve Abdullah bin Ömer (radiyallahu anhum) gibilerine sorarlar, onlarda onlara cevap verirlerdi. Günümüzde Müslümanlardan biri bilmediği bir konu olduğu

zaman ilmine, takvasına ve ehliyetine güvendiği ilim ehli birine sormalı ve verdiği fetvasıyla amel etmelidir.

Avamdan bir Müslüman Kur'an ve Sünnet naslarına bakarak direkt amel ederse, çok ciddi hatalara girecektir. Çünkü baktığı o nassı anlamamış olabilir, veya yanlış anlamış olabilir. O nas, mensuh olabilir veya has olabilir veya mukayyed olabilir. Baktığı o hadis zayıf hadis veya mevzu hadis olabilir. Zayıf hadisle amel etme konusunda âlimler tafsilat getirmişlerdir. Usul ve islami ilimler okumamış bir kimse söylediklerimi anlamaz. Buna binaen kuran veya hadis okuyan avamdan bir Müslüman kuran tefsirine ve hadis şerhlerine bakmazsa birçok ayet ve hadisi anlamayacaktır. Veya hatalı ve eksik anlayacaktır. O sebeple Kur'an ve Sünnet'i, Ehl-i Sünnet rabbani âlimlerimizin açıklamalarıyla okumalıyız. İmanî hakikatler, ders ve nasihatler kolay anlaşılır. Ama hüküm çıkarma işleri âlimlerin işidir. Avamdan olan Müslüman hüküm çıkaramaz, çıkarmaya da hakkı yoktur. Çünkü ehliyeti yoktur. Allah-u Teâlâ en doğrusunu bilir.

Allah'a hamd ve Rasûlü Muhammed'e salât ve selam olsun. Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.